

KİŞİLERARASI İLETİŞİMDE KENDİNİ AÇMA, TANITMA VE EMPATİ

ÖZET

Gamze ERDOĞAN

Öğr.Gör.Dr.Dokuz Eylül Üniversitesi

gamze.erdogan@deu.edu.tr

orcid.org/0000-0002-9567-693X

Bu çalışmada, kişinin hem kendisini daha iyi tanmasına aracılık eden hem de kişinin kendisini daha iyi, daha doğru tanıtmasını mümkün kılan, ilişkileri birbirine yaklaştıran bir kavram olarak “Kendini Açma” ve kendini açma davranışı sayesinde kolaylaşan “Empati” kavramları yüzyüze iletişim bağlamında ve web tabanlı ortamlarda açıklanmaya çalışılmıştır.

‘Kendini açma’yı ilk kez dillendiren, insancıl psikolojinin öncülerinden Sydney M. Jourard, kavramı, başkalarının onu algılayabilmesi için kişinin kendini açıkça göstermesi olarak tanımlar. Bireylerin kendilerini açma seviyeleri alıcının arkadaş, aileden biri, iş arkadaşı veya yabancı olmasına bağlı olarak değişebilmektedir. Kendini açma davranışının en uygun hali, sürüp giden bir ilişkinin fonksiyonu olması, karşılıklı olması ve küçük ilerlemelerle artış göstermesi olarak nitelendirilmektedir. Kendini açma kararı kişinin diğerleri ile olan ilişkilerini etkilediği gibi, kişinin kendi iyilik halini–mutluluğunu, akıl sağlığını ve içsel iletişimini de olumlu yönde etkimektedir. Bireyin kişiliği ve buna bağlı olarak başkalarına olan güven duygusu, sosyal ve kültürel faktörler, empatik ilgiyle ve kabullenici bir tavırla karşısındakini dinleyen kişilerin varlığı, kendini açma davranışını şekillendirmektedir.

Kendi açarak duygu, düşünce, istek, ihtiyaç, beklentilerini vb. ifade edebilen birey, iletişim sürecinin diğer aktörünün empatik çabasını kolaylaştırarak empatik ilgisini de arttırabilir. Empati kurmak isteyen birey öncelikle, kısa bir süreliğine, düşünsel rol alarak karşısındaki bireyin fenomenolojik alanına girer, sonrasında duygusal rol alarak zihninde oluşan empatik anlayışı karşısındaki kişiye doğru bir biçimde ileterek empati sürecini sonlandırır. Kişilerarası iletişimde anlamaya denk gelen empati, siyasal düzlemde anlayış çoğulculuğuna onay verme, farklılıklarla birarada yaşama, farklı siyasal ve kültürel kimliklere tahammül edebilme vb. yeterliliklere karşılık gelmektedir.

Bilindiği üzere günümüzde sosyal etkileşimin önemli bir kısmı yüz yüze iletişimden web tabanlı ağlarla iletişime kaymıştır. Bu sosyal ağlar bireylere görsel tanıtım, paylaşım ve beğeni olanakları sunmakta dolayısıyla her geçen gün kullanıcı sayısı tüm dünyada artmaktadır. Bireyler sosyal medyada oluşturdukları yeni kimlikleriyle yeni bir benlik sunumu gerçekleştirdikleri bu ortamlarda, gerçek hayatta olduklarından farklı davranışlar sergileyebilmektedir. Bazen gerçek hayattakinden daha samimi, nazik, doğal davranmaktalar. Bazen de gerçek hayatta inhibe ettikleri birçok özelliği, gizli duygu, düşünce, arzu veya korkularını sanal kimlikleri aracılığıyla ortaya çıkarabilmektedirler.

Alanyazında, web tabanlı sosyal ağlarla kurulan kişilerarası iletişimlerde empatinin azalmakta olduğunu gösteren ve endişe uyandıran çalışmalar bulunmaktadır. Empatinin zayıflaması ile negatif ilişkili olan narsisizm seviyesi artmakta; bireyin dikkat süresi azalmaktadır. İletişim teknolojileri, kısa dikkat süreleriyle, kolayca dikkati dağılan bir nesil yaratmakta ve artan kullanım sabır kaybına ve derin düşünme eksikliğine de yol açmaktadır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Kişilerarası Yüzyüze İletişim, Kendini Açma, Empati, Tanınma, Web Tabanlı Sosyal Ağlarla İletişim.